



ماموریت ویژه همتی و فرزین

خبرهای دریافتی بیانگر دستور ویژه رئیس جمهور به وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی برای مراقبت و ورود به بازارهاست. به گزارش تسنیم، خبرهای دریافتی بیانگر آن است که رئیس جمهور به محض ورود به کشور دستور ویژه‌ای برای مداخله و مراقبت در بازارها صادر کرد که طی این دستور، همتی و وزیر اقتصاد و فرزین رئیس کل بانک مرکزی مامور مراقبت و ورود به بازارها شدند. طی روزهای اخیر و همزمان با تشدید نوسانات ارزی، فعالان بازار از حضور پرقدردت بازارساز در بازار و افزایش مداخلات ارزی خبر داده بودند. گفته می‌شود، بانک مرکزی هم‌اکنون در حال برنامه‌ریزی یک مداخله بزرگ است و ۱۰۰ میلیون درهم نیز برای این منظور بناست در روزهای آتی وارد بازار شود.



معافیت صادر کنندگان خدمات از رفع تعهدات ارزی

براساس دستورالعمل ابلاغی از سوی رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، صادرکنندگان خدمات برای سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ تکلیفی بابت رفع تعهد ارزی ندارند. در این ابلاغیه آمده است: «به موجب احکام قوانین بودجه سنوات ۱۳۹۸ لغایت ۱۴۰۱ بر خورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای درآمد‌های حاصل از صادرات کالاها و خدمات (به جز صادرات محصولات بخش کشاورزی و خدمات فنی و مهندسی در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹) و استرداد اعتبار مالیات بر ارزش افزوده به صادرکنندگان (صرفاً در سال‌های ۱۳۹۷ لغایت ۱۳۹۹) در سال‌های ۱۳۹۷ لغایت ۱۴۰۱ منوط به بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور طبق مقررات اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران شده است. متعاقباً به دلیل تصویب قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۰ به موجب تصویب‌نامه هیئت وزیران موضوع رفع تعهد ارزی صادرکنندگان در قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ مورد حکم قرار نگرفته است.»



امضای ۶ سند همکاری میان ایران و قطر

مقامات عالی‌رتبه ایران و قطر ۶ سند همکاری مشترک در حوزه‌های مختلف به امضا رساندند. به گزارش فارس از این بین چهار سند در حوزه‌های کشاورزی، آموزش و پرورش، بنادر و دریانوردی و فرهنگ توسط عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو به‌عنوان رئیس ایرانی کمیسیون مشترک همکاری‌های ایران و قطر به امضا رسید. همکاری در طرح توسعه بند دیر، بهداشت، رفاه و تجارت زنده، برنامه اجرایی همکاری فرهنگی تا پایان سال ۱۴۰۵ و برنامه اجرایی همکاری‌های ورزشی تا سال ۲۰۲۶ از جمله مهمترین اسناد همکاری میان دو کشور بود که توسط وزرای نیرو، امور خارجه و ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران با همتایان قطری به امضا رسید. در جریان این دیدار مقرر شد تا در آذرماه سال جاری دهمین اجلاس کمیسیون مشترک دو کشور در قطر و با حضور دستگاہ‌های اجرایی دو کشور برگزار شود که در حاشیه آن همایش تجاری و نمایشگاهی در دوحه انجام می‌شود.



آن روی سکه جنگ

در طول جنگ غزه با متضرر شدن هزاران کسب و کار اقتصاد اسرائیل با سرعت بسیار در حال کوچک شدن است

عکس: Times of Israel

حزب‌الله نیز روند رو به رشدی داشته است.

تحلیلگران نظامی تخمین می‌زنند که حزب‌الله بین ۳۰۰۰ تا ۵۰۰۰ نیرو داشته باشد، اما در اوایل سال جاری مقامات این سازمان اعلام کردند که بیش از ۱۰۰ هزار جنگجو و نیروی ذخیره دارد. همچنین گفته می‌شود که این گروه بین ۱۲۰ تا ۲۰۰ هزار راکت و موشک در اختیار دارد. بزرگترین دارایی نظامی این سازمان موشک بالستیک دوربرد است و تخمین زده می‌شود هزاران موشک از جمله ۱۵۰۰ موشک دقیق با برد ۲۵۰ تا ۳۰۰ کیلومتر (۱۵۵ تا ۱۸۶ مایل) داشته باشد.

سی‌ان‌ان در بخش دیگری از گزارش خود تعداد کم جمعیت اسرائیل را عامل چالش برانگیز این رژیم می‌داند. به نوشته سی‌ان‌ان اسرائیل کشور کوچکی است و نیروی انسانی نظامی آن بی‌حد و حصر نیست. در حالی که ارتش اسرائیل جنگ جدیدی را با لبنان آغاز کرده است، برخی از کلیدی‌ترین نیروهای نظامی خود را از غزه به مرز شمالی خود تغییر مسیر داده است.

از جمله این واحدها، لشکر ۹۸ اسرائیل است. به گفته رسانه‌های اسرائیلی، این لشکر چترپاز که به نام اوتزبات‌هش نیز شناخته می‌شود، احتمالاً ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ نیرو داشته باشد. تغییر مسیر منابع به سمت لبنان به معنای پایان جنگ غزه نیست، بلکه نتایج احساس می‌کند چون برای بازگرداندن پناهندگانی که از مرز گریخته‌اند تحت فشار است، بالاچار باید با جبهه شمالی هم مقابله کند. به نقل از رسانه‌های اسرائیل تحلیلگران و مقامات نظامی بارها تأکید کرده‌اند که ارتش اسرائیل از کمبود نیرو رنج می‌برد. در آغاز جنگ با حماس، ارتش حدود ۲۹۵ هزار نیروی ذخیره را به خدمت گرفت، اما هنوز هم تعداد نیروها ناکافی است. گذشته از آن، از ۷ اکتبر تاکنون ۷۱۵ نفر از جمله در شمال اسرائیل کشته شده‌اند.

گوزانسکی معتقد است: «این طولانی‌ترین (جنگ) در نوع خود در تاریخ اسرائیل است، طولانی‌تر از جنگ استقلال در سال ۱۹۴۸ است و هدف حزب‌الله و ایران «تضعیف تدریجی اسرائیل» است.»

سی‌ان‌ان از اقتصاد در حال افول اسرائیل هم نوشته و متذکر شده که در طول جنگ غزه یکی از بزرگ‌ترین تلفات، اقتصاد اسرائیل بوده که از روزهای اولیه حمله ۷ اکتبر ضربه شدیدی خورد. هزاران کسب و کار متضرر شدند زیرا نیروهای ذخیره زندگی غیرنظامی خود را رها کردند تا سلاح به دست بگیرند، از این رو اقتصاد کشور با سرعت نگران‌کننده‌ای در حال کوچک شدن است. گوزانسکی می‌گوید: «این مسئله برای اقتصاد و جامعه اسرائیل ویرانگر است و تأثیرات آن برای سال‌های آینده ادامه خواهد داشت.»

سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) در گزارش سه ماهه خود اعلام کرده است که از بین ۳۸ کشور عضو این سازمان، اسرائیل شدیدترین رکود را بین آوریل تا ژوئن سال جاری متحمل شده است.

بر اساس داده‌های OECD، اقتصاد اسرائیل در ماه‌های ابتدایی جنگ به میزان ۴/۱ درصد نزول کرد و در طول سه‌ماهه اول و دوم سال ۲۰۲۴ به این انقباض، البته با سرعت کمتری، ادامه داد.

اقتصاد در آستانه انقباض درحالی رخ می‌دهد که



فاطمه لطفی

مترجم و روزنامه‌نگار

در ماه آوریل، صندوق بین‌المللی پول اعلام کرد که انتظار دارد رشد خاورمیانه در سال ۲۰۲۴، تنها ۲/۶ درصد، یعنی «بسیار ضعیف» باشد. صندوق بین‌المللی پول دلیل این پیش‌بینی خود را عدم اطمینان ناشی از جنگ غزه و تهدید یک درگیری منطقه‌ای تمام‌عیار عنوان کرد. شعله‌ور شدن خشونت‌ها در غزه آسیب‌های اقتصادی را در مقیاسی گسترده‌تر از قبل وارد کرده است. در بازارهای جهانی هم قیمت شاخص برنت در ۳۰ سپتامبر به حدود ۷۲ دلار در هر بشکه رسید و روند افزایشی خود را ادامه داد. پس از موشک‌باران اسرائیل توسط ایران در هفته گذشته، قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال با یک دلار افزایش به ۷۴ دلار و ۵۶ سنت رسید. این تنها بخشی از اثرات جنگ در خاورمیانه بر اقتصاد دنیا و منطقه است؛ اما در این گزارش تنها بر اثرات جنگ خاورمیانه بر اقتصاد رژیم اسرائیل متمرکز می‌شویم.

چه کسی باید عقب‌نشینی کند؟

بوئل گوزانسکی، محقق ارشد مؤسسه مطالعات امنیت ملی (INSS) در تل‌آویو، در دوران سه‌نخست‌وزیر اسرائیل در شورای امنیت ملی این رژیم حضور داشت؛ او معتقد است: «حزب‌الله حماس نیست» و در مصاحبه با سی‌ان‌ان گفته که حزب‌الله «دولتی در یک دولت» با قابلیت‌های نظامی بسیار پیچیده‌تر است. اکنون‌میست هم در گزارشی نوشته است که اگر قرار به محاسبه ضربات اقتصادی باشد اسرائیل دلایل بیشتری برای عقب‌نشینی دارد. از سویی اگر این رژیم به دنبال یافتن رهبران سیاسی این گروه، یا موشک‌های دوربرد آن باشد، حزب‌الله به این نتیجه می‌رسد که باید از زرادخانه‌اش به بهترین نحو استفاده کند تا اینکه آن را از دست بدهد. این آستانه‌ای است که اسرائیل نمی‌خواهد از آن عبور کند.

هفته گذشته که هنوز تنش‌ها در مرز لبنان و اسرائیل تا این حد تشدید نشده بود رسانه‌های اسرائیلی گزارش دادند در یک سال گذشته تبادل مرزی آتش منجر به تخلیه بیش از ۶۲۰۰۰ ساکنه شمال اسرائیل و کشته شدن ۲۶ غیرنظامی اسرائیلی و ۲۲ سرباز شده است. به گزارش رویترز، پیش از تشدید تنش‌های اخیر، بیش از ۹۴۰۰۰ نفر آواره و بیش از ۷۴۰ نفر در سمت لبنان کشته شدند، از جمله این کشته‌شدگان حدود ۵۰۰ نفر از اعضای حزب‌الله بودند.

سی‌ان‌ان در گزارشی چالش‌های اسرائیل در سری درگیری‌های جدید با لبنان را تشریح کرده و نوشته بود که این‌بار دشمن این رژیم قوی‌تر است. به نوشته این خبرگزاری حزب‌الله نه‌تنها تسلیحات پیشرفته‌تری را از سال گذشته به نمایش گذاشته است، بلکه از طریق متحدان و شرکای خود در سراسر خاورمیانه - از جمله در عراق و یمن - به عمق استراتژیک خود می‌بالد.

درحالی‌که توانایی‌های نظامی اسرائیل از آخرین جنگش در لبنان در سال ۲۰۰۶ (که این رژیم هنوز سیستم دفاعی گنبد آهنین خود را نداشت) بهبود یافته است، زرادخانه

هزینه‌های نظامی اسرائیل سر به فلک کشیده است. رسانه‌های اسرائیلی گزارش دادند که در اوایل سال جاری، امیر یارون، رئیس بانک مرکزی اسرائیل، هشدار داد که انتظار می‌رود این جنگ بین سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۵ برای اسرائیل ۲۵۳ میلیارد شیکل اسرائیل (۶۷ میلیارد دلار) هزینه داشته باشد. این رقم تقریباً برابر با ۱۳ درصد از تولید ناخالص داخلی اسرائیل است و علاوه بر هزینه‌های نظامی منظمی است که طبق داده‌های بانک جهانی، سالانه حدود ۴/۵ تا ۶/۵ درصد تولید ناخالص داخلی این رژیم بوده است.

باتلاق اقتصادی

هرچند چالش‌های اقتصادی اسرائیل در مقایسه با نابودی کامل اقتصاد غزه آنچنان پررنگ نیست اما جنگ طولانی‌مدت همچنان به منابع مالی، سرمایه‌گذاری‌های تجاری و اعتماد مصرف‌کنندگان آسیب می‌رساند. اقتصاد اسرائیل قبل از شروع جنگ، عمدتاً به لطف بخش فناوری آن، به سرعت در حال رشد بود. تولید ناخالص داخلی سرانه سالانه این کشور در سال ۲۰۲۱ به میزان ۶/۸ درصد و در سال ۲۰۲۲ به میزان ۴/۸ درصد افزایش یافت؛ رقمی بسیار بیشتر از رشد اکثر کشورهای غربی.

اما از زمان آغاز جنگ همه چیز به طور چشمگیری تغییر کرده است. بانک اسرائیل در پیش‌بینی جولای ۲۰۲۴، پیش‌بینی رشد خود را به ۱/۵ درصد برای سال ۲۰۲۴ تغییر داد در حالی که پیشتر این پیش‌بینی به ۲/۸ درصد رسیده بود و البته بلومبرگ در گزارشی نوشته است رشد تولید ناخالص داخلی اسرائیل بین آوریل تا ژوئن تنها به ۰/۷ درصد رسید که ۵/۲ واحد درصد کمتر از انتظارات اقتصاددانان است.

با توجه به اینکه جنگ در غزه هیچ چشم‌انداز مشخصی ندارد و درگیری با حزب‌الله در مرز لبنان تشدید شده، بانک اسرائیل تخمین زده است که هزینه جنگ، حتی با بسته کمک نظامی ۱۴/۵ میلیارد دلاری آمریکا، تا سال ۲۰۲۵ به ۶۷ میلیارد دلار خواهد رسید و احتمال دارد منابع مالی اسرائیل برای پوشش این هزینه‌ها کافی نباشد. این بدان معناست که اسرائیل در مورد نحوه تخصیص منابع خود با انتخاب‌های سختی روبه‌رو خواهد شد. برای مثال، ممکن است نیاز به کاهش هزینه‌ها در برخی از حوزه‌های اقتصادی داشته باشد یا بدهی بیشتری بپذیرد. استقراض بیشتر، بازپرداخت وام را بزرگ‌تر کرده و هزینه خدمات را در آینده افزایش می‌دهد.

گسترش مناقشه بر رتبه اعتباری اسرائیل نیز تأثیر گذاشته است و با توجه به اینکه چندین آژانس رتبه‌بندی رتبه این کشور را از زمان شروع جنگ کاهش داده‌اند، هزینه پرداخت بدهی‌های رژیم هم بیشتر شده است. آژانس رتبه‌بندی اعتباری مودیز در گزارش ماه گذشته خود هشدار داد که جنگ همه‌جانبه با حزب‌الله با ایران می‌تواند «عواقب اعتباری قابل توجهی برای منتشرکنندگان اوراق بدهی اسرائیل» داشته باشد. شرکت فیچ رتینگر هم در ماه اوت گذشته امتیاز اعتباری اسرائیل را از A+ به A کاهش داد، به این دلیل که افزایش هزینه‌های نظامی آن به افزایش کسری مالی به ۷/۸ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۴ کمک کرده، در حالی که در سال قبل از آن کسری مالی ۴/۱ درصد بود.